

GUDSMODERN AV KONEVITSA

Guds moder. Det finaste man kan vara är Gudaföderska. Maria som bar Gud i sitt sköte, som födde Gud själv. Det är en vägvisarikon, en ikon där Maria pekar på, visar på Jesus. Kristusbarnet sitter på Gudsmoderns ena arm och med den andra handen pekar hon på honom, den Sanna Vägen.

Att originalet från 1300-talet vet man därför att Munken Arsenij hämtade ikonen från det heliga berget Athos i Grekland år 1393 till det mytomspunna ryska klostret Valamo, som ligger på en ö i sjön Ladoga som grundades på 1000-talet av eremitmunkar. Klostret, som ofta kallats "Nordens Athos", är ett pilgrimsmål än i dag.

Nya Valamo kloster grundades 1940 av munkar från det ursprungliga klostret. De tvingades fly till Finland då Ladoga med omnejd tillföll Sovjetunionen efter finska Vinterkriget slut. Munkarna lyckades vid flykten rädda klostrets undergörande ikoner, Guds Moder av Valamo och Guds Moder av Konevitsa, som finns kvar däri än i dag.

STEGLITSEN, JESU FÖLJESLAGARE

En legend som traderats muntligt om detta motivet är om Jesu barndom. Han fick fågeln som tröst för att han var ledsen. Den följde honom genom livet, till korset, där han drog ut en tagg ur Jesu panna och en droppe blod föll ner på hans huvud, därför fick den sin röda färg. Denna berättelse är en kombination av spridda legender och en finsk folksaga.

JUNGFRU MARIE FÅGEL

"Jungfru Maria spann garn på sin spinnrock. Samtidigt sjöng hon en vaggsång för Jesus. Spinnrocken surrade, modern sjöng, lillen låg i vaggan. När Jungfru Maria så här satt och spann, kom en liten fågel till henne. Den lyssnade till spinnrockens surrande och moderns vackra sång.

En gång trampade Jungfru Maria spinnrocken så snabbt att surrandet överröstade henne själv. När moderns röst inte längre hördes, började Jesusbarnet gråta. Då började den lilla fågeln sjunga mitt i surrandet från spinnrocken. Den sjöng allt den kunde, så väl den förmådde. Barnet lyssnade. Det lyssnade och grät inte mera.

Jungfru Maria gladdes. Hon upphörde att trampa och sade till den lilla fågeln:
- Eftersom du kan förnöja barnet, ska du härefter få sjunga med min röst.
Och snart började näktergalen sjunga så som Jungfru Maria hade sjungit, och allt sedan dess har näktergalen kallats Jungfru Marias fågel.
Ljuvligt sjunger den, Marias fågel."

Folksaga från Finland av Erkillä Leena.

HUR STEGLITSEN FICK SIN RÖDA FÄRG

Enligt en annan kristen legend fick fågeln sin röda färg då den landade på Jesu axel när han korsfästes. Fågeln sjöng för att lindra hans lidande och försökte med näbben dra ut törnen från hans panna, och då droppade det blod från törnekronan som färgade fågeln röd. Flera arter, utöver steglitsen har kopplats till legenden, Men till skillnad från de två senare har steglitsen även en naturlig koppling genom att den gärna håller till i tistelsnår och äter tistelfrön.

DE RÖDA TRÅDARNA

De vackra draperierna i templet byttes ofta trots att de var ofantligt stora, tjocka, dyrbara och tunga. De gamla lades ut på tempelmurarna för prydnads skull till fester och högtider. Man kan tänka att det i städerna och byarna spansks och vävdes av kvinnorna många timmar varje dag.

Det sägs att Maria spann de röda trådarna som Jesus håller i och som är fästa på Steglitsen kommer att utgöra en del i den vävnad som blev förhänget i templet och som rämnade när han dog på korset.

FÖRHÄNGET I TEMPLET – de röda trådarna

”Du skall väva ett förhänge av violett, purpurrött och karmosinrött garn och tvinnat fint lingarn; det skall göras i konstvävnad, med keruber. Du skall hänga upp det på fyra stolpar av akacieträ som är belagda med guld, har krokav guld och står på fyra socklar av silver. Du skall fästa förhänget i hakar och föra dit arken med förbundstecknet och ställa den innanför förhänget; förhänget skall skilja det heliga från det allra heligaste. Och du skall lägga locket över arken med förbundstecknet i det allra heligaste.

2 Mose 31ff